

Таблиця 1

**Відмінність обліку за центрами відповідальності від системи
калькулювання собівартості**

Критерії порівняння	Облік за центрами відповідальності	Система калькулювання собівартості
Мета збору витрат	Визначення фактичного значення показника витрат, встановленого для конкретного керівника	Калькулювання собівартості виробленої продукції (робіт, послуг)
Об'єкт збору витрат	Центр витрат – підрозділ, керівник якого відповідає за витрачені ресурси	Місце виникнення витрат – підрозділ (об'єкт), де здійснюється первинне споживання ресурсів, незалежно від системи закріплення відповідальності
Склад витрат	Регульовані витрати – витрати, які знаходяться в зоні впливу керівника	Всі витрати, які були прямо чи опосередковано спожиті в донному місці їх виникнення

Список літератури:

1. Друри К. Управленческий и производственный учет: пер. с англ. / К. Друри. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 1017 с.
2. Керимов В.Э. Учет затрат, калькулирование и бюджетирование отдельных отраслях производственной сферы: Учебник / В.Э. Керимов. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2005. – 484 с.
3. Лень В.С. Управлінський облік: навч. посіб. / В.С. Лень. – К. : Знання - Прес. – 2006. – 317 с.
4. Шеремет А.Д. Управленческий учет: Учебное пособие / Под редакцией А.Д. Шеремета – М. : ИД ФБК - ПРЕСС, 2000. – 512 с.

**ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

*Нікітіна О.Б., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, Притоцька Т.В.,
магістрант, Стіскіна М.М., магістрант, Щербина О.А., магістрант,
ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна*

У сучасних умовах господарювання перед суб'єктами економічних відносин надзвичайно гострим постає питання ефективного управління господарською діяльністю та максимально ефективного використання наявних фінансових ресурсів. Дебіторська заборгованість, як відомо, являється складовою оборотного капіталу і представляє собою вимоги до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів,

продукції, послуг. Збільшення дебіторської заборгованості означає вилучення коштів з обороту, що, у свою чергу, вимагає додаткового фінансування. Найбільш питому вагу займає дебіторська заборгованість за відвантаженою продукцією. Тому управління дебіторською заборгованістю на підприємстві, у першу чергу, пов'язано з оптимізацією і забезпеченням інкасації дебіторської заборгованості по розрахунках за реалізовану продукцію.

Питання дебіторської заборгованості впливає на економічну діяльність підприємств особливим чином: дебіторська заборгованість, яка протягом тривалого часу не повертається, перш за все погіршує фінансовий стан підприємства, тобто відбувається погіршення платоспроможності підприємства, внаслідок недоотримання грошових коштів. Крім того, відбувається сповільнення оборотності грошових коштів. Унаслідок дії цих факторів збільшується кредиторська заборгованість підприємства перед своїми постачальниками. Зниження рівня платоспроможності підприємства становить загрозу погіршення результатів діяльності та гальмування його розвитку.

Не зважаючи на значний вплив дебіторської заборгованості на фінансовий стан підприємств, більшість з них виявляються неспроможними ефективно управляти дебіторською заборгованістю, яка займає вагомую частку в оборотних активах, що у свою чергу спричиняє кризу неплатежів. Саме тому сьогодні великого значення і особливої актуальності набувають питання розробки шляхів ефективного управління дебіторською заборгованістю.

Метою статті є визначення основних напрямів формування політики управління дебіторською заборгованістю підприємств, які забезпечать вирішення важливих завдань, що мають істотне значення для керування фінансово-господарською діяльністю підприємств.

Зростання дебіторської заборгованості можливе внаслідок нерациональної кредитної політики, збільшення обсягу продажу, неплатоспроможності покупців тощо. При цьому більшість підприємств стикається з досить типовими проблемами:

- немає достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами;
- не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю;
- відсутні дані про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості і часу її оборотності;
- не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців і ефективності комерційного кредитування;
- функції збору грошових коштів, аналізу дебіторської заборгованості і ухвалення рішення про надання кредиту розподілені між різними підрозділами.

Вирішити ці проблеми та покращити фінансовий стан господарюючих суб'єктів допоможе ряд заходів щодо формування облікового контролю дебіторською заборгованістю:

1. Організація повного та достовірного обліку дебіторської заборгованості підприємства й перенесення облікових даних до його звітності.

2. Аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства в попередніх періодах.

3. Визначення кола потенційних дебіторів та суворе планування дебіторської заборгованості підприємства на майбутні періоди.

4. Оптимізація структури дебіторської заборгованості підприємства.

5. Постійний моніторинг дебіторської заборгованості.

6. Визначення можливості застосування кредитної політики щодо окремих покупців продукції та формування її принципів і умов.

7. Прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування.

8. Здійснення ефективного контролю за формуванням та погашенням дебіторської заборгованості підприємства.

9. Розрахунок розміру резерву сумнівних боргів.

Таким чином, наслідки фінансової кризи, що відчують тим чи іншим чином практично всі суб'єкти господарювання в Україні, вимагають пошуку принципово нових підходів до управління дебіторською заборгованістю підприємств. Комплексне вирішення проблеми оптимізації її структури, а також прискорення терміну її погашення можливе за допомогою диверсифікації покупців продукції, суворого планування заборгованості, постійного її моніторингу та застосування сучасних форм її рефінансування.

Список літератури:

1. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2003 р. - №12. – С. 24-36.

2. Бондаренко О.С. Методика управління портфелем дебіторської заборгованості / О.С. Бондаренко // Актуальні проблеми економіки. - №4(58). - 2006. – С. 17-22.

3. Вітлінський В.В. Планування обсягу реалізації продукції та дебіторської заборгованості підприємства в умовах невизначеності / В.В. Вітлінський, В.І. Скіцько // Фінанси України. - № 5. – 2007. – С. 36-42.

4. Іванілов О.С. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства / О.С. Іванілов, В.В. Смачило, Є.В. Дубровська // Актуальні проблеми економіки. - №1(67). – 2007. – С. 156-163.

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Рета М.В., к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу та обліку, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна

Бухгалтерський облік завжди виступав інструментом управління господарською діяльністю і джерелом інформації, яка має суспільне значення. Отже,